

Matamata & Pilipili. Een studie naar de overlevering van westerse waarden en normen in Belgisch Congo via komische en educatieve films. (Stéphanie Carels)

[home](#) [lijst scripties](#) [inhoud](#) [vorige](#) [volgende](#)

Bibliografie

a. Films.

De films zijn in te kijken op het **KADOC (Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving)**, Vlamingenstraat 39, 3000 Leuven.

Luluafilm, Matamata Ecolier, s.d.

Luluafilm, Matamata Chômeur, s.d.

Luluafilm, Matamata Forgeron, s.d.

Luluafilm, Matamata Père de Famille, s.d.

Luluafilm, Matamata Policier, s.d.

Luluafilm, Matamata s'engage, s.d.

Luluafilm, Matamata veut se marier, s.d.

Luluafilm, Le chapeau encorcelé, s.d.

Luluafilm, La Soupe de Matamata, s.d.

Luluafilm, Les Tours de Force de Matamata, s.d.

Luluafilm, Transports Matamata – Pilipili, s.d.

Luluafilm, Madame Matamata, s.d.

Documentaire;

BOURLARD, T., Matamata en Pilipili (prod. Videocam, 1996), TV – documentaire, Brussel, BRT – Belgische Radio en Televisie, (TV 2 : 'Tekens') 5 december 1996.

b. Onuitgegeven bronnen.

- Interview met Pater Paul Lissens, Scheuthuis (Anderlecht), door S. Carels, 30 maart 2004 (mondelinge bron)
- Archief van de 'Congregatie van het Onbevleete Hart van Maria'.

In 1862 stichtte de Vlaming Theophiel Verbist de 'Congregatie van het Onbevleete Hart van Maria' [437]. Het Algemeen Bestuur van de congregatie was gevestigd in het huis in Scheut, een gehucht in Anderlecht, vanwaar dan ook de meer verspreide benaming 'scheutisten'. Daar werd ook het congregatiearchief opgebouwd en bewaard tot het - gezien de uitgesproken internationalisering van de congregatie - in 1972 naar Rome verhuisde. In 2003 besloot het Algemeen Bestuur het historisch archief, dat betrekking heeft op de jaren 1862-1967, weer naar Vlaanderen te halen en aan KADOC in bewaring te geven. Zo keerde het archief midden mei 2004 terug naar de regio waar het historisch gezien thuishoort en waar het in optimale voorwaarden kan worden geraadpleegd en gevaloriseerd. Het

scheutarchief is een toparchief dat zeer volledig bleef bewaard en voortreffelijk werd beheerd door de opeenvolgende algemeen archivariissen. Het weerspiegelt de stichting, de statuten, het bestuur, het financiële beheer en het missieapostolaat van de congregatie. Tot de meest waardevolle onderdelen behoren de persoonlijke dossiers van de congregatieleden, met o.a. tientallen dagboeken en duizenden brieven van missionarissen. Die bevatten vaak interessante etnografische informatie over lokale culturen, talen enz. Daarnaast is er een unieke verzameling (oude) kaarten van missiegebieden[438]. Voor deze verhandeling werd gebruik gemaakt van het archief dat zich reeds voor mei 2004 in Leuven bevond, waaronder de briefwisselingen van A. Van Haelst en A. Brys[439]. Het archief van B. Mels kwam pas na mei in Leuven toe en werd dus nog voordien vanuit Leuven opgestuurd.

• **Leuven, KADOC, Archief C.I.C.M. (Scheut), plaatsingslijst 7, Papieren Van Haelst, Albert (1903 – 1976)**

- 1.1. Informatie over de familie van pater Albert Van Haelst. O.m. testamenten, huwelijken, stambomen,...enz.
- 1.2. Correspondentie en documenten over film in Congo (1960 – 1961)
- 1.3. Ibidem
- 1.4. Informatie over missiefilms voor Congo. Correspondentie/rekeningen (1965 – 1967)
- 1.5. Catalogus van de Luluafilm. Brochures
 - 2.1. Luluafilm. Correspondentie/rekeningen/documenten. 67 – 73
 - 2.2. Synchronfilm. Rekeningen/correspondentie. 1967
 - 2.3. Informatie over missiefilms voor Kongo. O.m. Samenwerking met Europese kino filmlaboratoria. Correspondentie/rekeningen. 1965 – 1967
 - 2.4. Le cinéma pour africains. 1950. Brochure
 - 2.5. Les camions de cinéma et de radio pour l'éducation de base. 1949, brochure
 - 2.6. Papoea en Film. 1956. Brochure.
 - 2.7. La réception radiophonique a bon marché. 1950
 - 2.8. Beoordeling van films voor Congo: 68 – 69.

• **Leuven, KADOC, Archief Scheut, plaatsingslijst 12, Papieren Brys, Albert (1900 – 1973)**

- 2.1. Correspondentie met A. Van den Heuvel
 - 4.1. Fonds du Bien – Etre Indigène
 - 33.2. Expo 1958
 - 41.9. Vermaak voor zwarten
 - 142.3. Bioscoop/ Film (April 1952 – maart 1968)
 - 148.3. Commission de la Promotion de la Femme Congolaise
 - 172.2. Provincie Lisala, Kalinda, Luluaburg (missiecorrespondentie 1950 – 1960)
 - 188.7. Correspondentie over de films over Congo op de Expo van 1958
 - 190.3. Documenten (1951 – 1955), onder meer rapporten van *Luluafilm*.

- Leuven, KADOC, Archief C.I.C.M. (Scheut), Papieren Mels, B. (1908 – 1992)

P.II.b.6.4.4., O.II.b.8.1.2., G.XIII.b.3.1.

c. Tijdschriften en kranten.

Ciné dossiers, Mariembourg, s.d. (nagekeken; 1977 – 1982)

CinémAction, Corlet Condé – sur – Noireau, s.d. (nagekeken; 1978 – 1996)

Le Courrier d'Afrique, Kinshasa, s.d. (nagekeken; 1952 – 1960)

Grands Lacs, Namen, s.d. (nagekeken; 1934 – 1958)

Le Mouvement géographique, Brussel, s.d. (enkel; 31/01/1909)

Présence Congolaise, Leopoldstad, s.d. (nagekeken; 1958 – 1959)

Revue du Clergé Africain, Kisantu, s.d. (nagekeken; 1946 – 1960)

Revue Internationale du Cinéma, Brussel, s.d. (nagekeken; 1949 – 1970)

Revue Belgo – Congolaise illustrée, (afscheidnummer) XXXVIII, januari 1967.

d. Uitgegeven bronnen

Films et films fixés sur l'éducation, U.N.E.S.C.O., Paris, 1952.

BRYN, A., Congo et Ruanda – Urundi 1956. La question scolaire, *Les dossiers de l' action sociale catholique*, XXXIV, 4 (april 1957), 257 e.v.

DE JONGHE, E., L' instruction publique au Congo belge, Brussel, 1922.

DE JONGHE, E., Ons beschavingswerk in Belgisch Congo. Opvoeding en onderwijs, Antwerpen, 1922.

GHILAIN, J., L'enseignement pour indigènes au Congo belge et au Ruanda – Urundi, Brussel, 1953.

GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDS – NIEUW – GUINEA, Papoea en film. Verslag van een filmenquête gehouden door het kantoor voor bevolkingszaken, rapport 81, 1956.

VAN HOVE, J., *'L'oeuvre de l'éducation au Congo belge et au Ruanda – Urundi'*, in: Encyclopédie du Congo belge, Brussel, 1953, 744 – 789.

e. Bibliografieën

LORIAUX, F., MORIMONT, F. EN VELLUT, J. Bibliographie historique du Zaïre à l' époque coloniale (1880 – 1960): Travaux publiés en 1960 – 1996, Louvain – la – Neuve, 1996 Uitgegeven literaire werken.

f. Uitgegeven werken

ANDRILLON, F., Racisme donker kontinent: clichés, stereotiepen en fantaziebeelden over zwarten in het koninkrijk België, Brussel, 1991.

BARLET, O., African Cinemas. Decolonizing the gaze, Londen, 2000.

BOLEN, F., Histoire authentique, anecdotique, folklorique et critique du cinéma belge depuis ses lointaines origines, Brussel, 1958.

BORDWELL, D. en THOMPSON, K., Film art; an introduction, Boston/ New York/ ..., 2004.

BOUGHEDIR, F., Le cinéma africain de A à Z, O.C.I.C., Brussel, 1987.

BROHEE, A., Les catholiques et le problème du cinéma, Leuven, 1927.

BROHEE, A., De katholieken en het kinemavraagstuk, Leuven, 1928.

BROHEE, A. en CARTUYVELS, C., Le Centre Catholique d'Action Cinématographique, C.C.A.C., Luik, s.d.

CELIS, C.R., La faillité de l'enseignement blanc en Afrique noire, Parijs, 1990.

CEUPPENS, J., Missiejaarboek van België, Brussel, 1956

CONVENTS, G., Beeldvorming over zwart Afrika: films over de Belgische Congo: 1897 – 1914, Leuven, 1982 (overdruk uit: Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis, 8(1982)28; p. 389-414)

CONVENTS, G., De kinematografie in België en het plaatselijk historisch onderzoek: van reizende kinema – exploitanten tot (vaste) bioscoop, Mechelen, 1988 (overdruk uit: JANSSENS, L. (ed.) Handelingen van het eerste congres van de Federatie van Nederlandstalige Verenigingen voor Oudheidkunde en Geschiedenis van België te Hasselt, 19 – 22 augustus 1982, I, pg. 329 – 348)

CONVENTS, G., Cultuurvernieuwing in het groot en ondernemerschap in het klein: ontstaan en doorbraak van een universeel filmvermaak in België 1894-1908, KULeuven (Faculteit letteren en wijsbegeerte. Departement geschiedenis), 2001.

CONVENTS, G., Van kinoscoop tot café – ciné: de eerste jaren van de film in België 1894-1908, Leuven, 2001.

CONVENTS, G., Afrika verbeeld: Film en (de -) kolonisatie van de geesten, Berchem, 2003.

DE BAETS, A., De figuranten van de geschiedenis: hoe het verleden van andere culturen wordt verbeeld en in herinnering gebracht, Berchem, 1994.

- DE BROUWER, J., De Jezuïeten te Aalst (3. De uitstraling van het College, 1831 - 1981), Aalst, 1981.**
- DELATHUY, A.M., 'Missie en staat in Oud - Kongo (1880 - 1914)', dl. II: Redemptoristen, trappisten, norbertijnen, priesters van het Heilig Hart, paters van Mill Hill, Berchem, 1994.**
- DELATHUY, A.M., De Kongostaat van Leopold II: het verloren paradijs, 1876 - 1900, Antwerpen, 1989.**
- DELSAERT, P.F., 'Voor en door zwarten', in: Kerk en Missie, n° 109, januari 1953, pg. 15 - 20.**
- DEPAEPE, M., DEBAERE, F. en VAN ROMPAEY, L., 'Opvoeding en onderwijs in de katholieke missies van Belgisch Kongo (1908 - 1960)', in: Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis, XXII, 3 - 4 (1991), 691 - 719.**
- DEPAEPE, M., VAN ROMPAEY, L. en BRYNS, B., In het teken van de bevoogding: de educatieve actie in Belgisch Kongo (1908 - 1960), Leuven, 1995.**
- DEPAEPE, M., 'Kongo, een tweede Vaderland. De kolonie in het onderwijs en het onderwijs in de kolonie (1908 - 1960)', in: Kongo, een tweede Vaderland, Ieper, 1994, 1 - 19.**
- DERUYTTERE, G., De vorming van de onderwijzer in Belgisch Congo, Onuitgegeven Licentiaatsverhandeling KULeuven (Instituut voor toegepaste psychologie en opvoedkunde), 1953.**
- DIWARA, M., African cinema; Politics and culture, Bloomington/ Indianapolis, 1992.**
- ENDRIATIS, R., Het missiewerk in Belgisch Kongo, Brussel, s.d.**
- ETTEDGUI, P., MERCER, B. en VAN DIJK, F., Het witte doek; cinematografie, Hedel, 2000.**
- EVERAERTS, J. - P., Oog voor het echte: het turbulente verhaal van de Vlaamse film-, televisie- en videodocumentaire, Brussel, 1987.**
- EVERAERTS, J. - P., Film in België, een permanente revolutie. Geschiedenis en actualiteit van de filmproductie, - distributie & - exploitatie in België. Documentaire, speelfilm & animatiefilm, Brussel, 2000.**
- FOEKEN, D., België heeft een kolonie; de ontstaansgeschiedenis van Kongo Vrijstaat, Antwerpen, 1985.**
- FOUTRY, V. en NECKERS, J., Als een wereld zo groot waar uw vlag staat geplant. Kongo 1885 - 1960., Brussel, 1986.**

- HAFFNER, P., 'Entretien avec le Père Alexander Van den Heuvel. Pionnier d'un "cinéma missionnaire" au Congo', in: L'Afrique littéraire et artistique, 48 (1978), pg. 86 – 95.**
- KATZ, E., The Film Encyclopedia, New York, 1994.**
- KESTERGAT, J., Quand le Zaïre s'appelait Congo. L'aventure coloniale belge, Bruxelles, 1985.**
- KITA KYANGE MASANDI, Colonisation et enseignement. Cas du Zaïre avant 1960, Bukavu, 1982.**
- GEVAERTS, F., De zedelijke vorming en selectie in de inlandse lagere school van Belgisch Kongo, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven (Instituut voor toegepaste psychologie en opvoedkunde), 1952.**
- GEHRING, W.D., Laurel and Hardy. A bio – bibliography, London, 1990.**
- HENNEBELLE, G.(dir.), Christianisme et cinéma. (CinémAction. Revue de cinéma et de télévision. n°80), Condé –sur – Noireau, 1996.**
- HOCHSCHILD, A., De geest van koning Leopold II en de plundering van de Congo, Amsterdam, 1998.**
- LEFEBVRE, R., Samenwerking van staat en missie op gebied van onderwijs in Kongo Vrijstaat, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven (Instituut voor toegepaste psychologie en opvoedkunde), 1954.**
- LEON, A., Colonisation, enseignement et éducation: étude historique et comparative, Parijs, 1991.**
- MARECHAL, P., Inventaire des films conservés à la section d'histoire de la présence belge à l'étranger du Musée Royale de l'Afrique Centrale, Tervuren, 1978.**
- MARKOWITZ, M.D., Cross and Sword. The political role of the christian missions in the Belgian Congo, 1908 – 1960., Stanford, 1973.**
- MARTELLI, G. en CORNET, R. – J., De Léopold à Lumumba. Une histoire du Congo belge, 1877 – 1960, Paris, 1964.**
- MARTINEAU, M. en CARRIERE, J. – C., L'enseignement du cinéma et de l'audiovisuel. (CinémAction. Revue de cinéma et de télévision n°45), Parijs, 1987.**
- MATHYS, G., De ster in het land van de afgoden. Interpretatie van de beeldvorming in de koloniale cinema (1947 – 1957). Films met als thema (koloniaal) onderwijs, Onuitgegeven Licentiaatsverhandeling o.l.v. Prof. Dr. Luc François RUG (Faculteit letteren en wijsbegeerte. Departement geschiedenis), 2003.**

McCABE, J., Mr. Laurel and Mr. Hardy. An affectionate biography, New York, 1985.

MONACO, J., VAN DEN BOOGAARD, A. EN SETON, M., Film: Taal, techniek, geschiedenis., Weesp, 1984.

NEDERVEEN PIETERSE, J., Wit over zwart: beelden van Afrika en zwarten in de westerse populaire cultuur, Amsterdam, 1991.

O.C.I.C., Compte rendu des Journées Internationales d'Etudes tenues à Bruxelles, du 29 septembre au 1er octobre 1933, Leuven, 1933.

PASSEK, J.L., CIMENT, M., e.a., Larousse. Dictionnaire du cinéma, Parijs, 2001.

PEETROONS, S., De spiegel aan scherven: de onderwijsmentaliteit – en realiteit in Belgisch Congo, Leuven, 1997.

PINEL, V., Louis Lumière: inventeur et cinéaste, Parijs, 1994.

PIUS XII en BROHEE, A., Le Pape et le problème du cinéma. Lettre de son éminence le Cardinal Pacelli au président de l'O.C.I.C., Leuven, 1934.

PROVOOST, A., De katholieke missionaire mentaliteit in Belgisch Kongo ten aanzien van de intellectuele capaciteiten van de zwarte, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling o.l.v. Prof Dr. M. Depaepe, KULeuven (Faculteit psychologie en pedagogische wetenschappen. Departement pedagogische wetenschappen. Afdeling historische pedagogiek), 1994.

RAMIREZ, F. en ROLOT, C., Histoire du cinéma colonial au Zaïre, Rwanda et au Burundi, Tervuren (KMMA), 1985.

ROTTIERS, I., Opvoeding en onderwijs op het witte doek: analyse en reconstructie van de pedagogische dimensie in De Witte (1934) en De Witte van Sichem (1980), Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven (Faculteit psychologie en pedagogische wetenschappen. Departement pedagogische wetenschappen. Afdeling historische pedagogiek), 2003.

SADOUL., G., Histoire du cinéma mondiale, Parijs, 1962.

SCHALBROECK, I., Belgisch Kongo: de dekolonisatie van een kolonie, Tielt, 1986.

SCHROOTEN, LEO., Scheutisten, 100 jaar in Zaïre, Groot – Bijgaarden, 1988.

SCHRURS, M., (o.l.v. DECOENE, A. en DE HOVRE, F.), De missiegedachte in 't onderwijs, Kortrijk, 1928.

SMYTH, R., 'The Central African Film Unit's Images of Empire, 1948 - 1963 ', in: Historical Journal of Film, Radio and Television, vol.3, n°2, 1983.

STOLS, E., 'Kolonisatie en expansie in het dagelijkse leven van de hedendaagse tijd', in: Bijdragen tot de Geschiedenis, 4, Antwerpen, 1983.

TOULET, E., Cinématographe, invention du siècle, Parijs, 1988.

UKADIKE, NWACHUKWU, F., Black african Cinema, Los Angeles, Berkeley, Londen, 1994.

VAN BEVER, L., Le cinéma pour Africains, Brussel, 1950.

VAN BEVER, L., Le cinéma pour africains, (Cahiers belges et congolais, n°14), Brussel, 1960.

VAN BILSEN, A. A. J., Kongo 1945 – 1965: het einde van een kolonie, Leuven, 1993.

VAN DEN HEUVEL, A., 'Le cinéma missionnaire au Congo' in: Grands Lacs, 1955, 181, pg. 19 – 29.

VAN DE PERRE, M., De Congo – film: beschavingsfactor en bron voor mentaliteitsgeschiedenis, Onuitgegeven Licentiaatsverhandeling RUG (Faculteit letteren en wijsbegeerte. Departement geschiedenis), 1990.

VANGROENEWEGHE, D., Rood rubber. Leopold II en zijn Kongo, Amsterdam, Brussel, 1985.

VAN KEERBERGHEN, J., De ontwikkeling van het secundair onderwijs voor de inlanders van Belgisch Kongo voor 1925, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven (Instituut voor toegepaste psychologie en opvoedkunde), 1956.

VANPARIJS, A., Zwart Afrika op het witte doek. Een studie van de beeldvorming van Zwart en Blank in de filmcollectie van de Witte Paters, Onuitgegeven Licentiaatsverhandeling o.l.v. Prof. Dr. R. De Keyser KULeuven (Faculteit van de Letteren en wijsbegeerte. Departement Geschiedenis), 1996.

VAN SCHINGEN, H., 'Instruction généralisée et progrès de l'enseignement des noirs', in: Troisième Conférence plénière des ordinaires des missions du Congo belge, Leopoldstad, 1945, pg. 147 – 162.

VANYSACKER, D., VAN ROMPAEY, L. (...) en RENSON, R., The archives of the Congregation of the Immaculate Heart of Mary (CICM – Scheut) 1862 – 1967, Turnhout, 1995.

VERHELST, D. en DANIELS, H., Scheut vroeger en nu, 1862-1987: geschiedenis van de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria C.I.C.M., LEUVEN, 1991.

VIEYRA, P.S., Le cinéma et l'Afrique, 1969.

VIEYRA, P.S., Le cinéma africain des origines à 1973, Parijs, 1975.

VINTS, L., 'Beeld van een zending; nieuwe propagandamedia voor de missies', in: Trajecta:

tijdschrift voor de geschiedenis van het katholiek leven in de Nederlanden. – 5 (1996) 4; p. 369-387

VINTS, L., ZANA AZIZA ETAMBALA, MAHIEU, J. e.a., 100 jaar Zusters van Liefde J. M. in Zaire 1891-1991, Leuven, 1992.

VINTS, L., Het Miskende Eldorado op het Zilveren Scherm. Exotische Films en Propaganda (1895 – 1940), Onuitgegeven Licentiaatsverhandeling o.l.v. E. Stols, KULeuven (Faculteit van de Letteren en wijsbegeerte. Departement Geschiedenis), 1981.

VINTS, L., Kongo Made in Belgium: Beeld van een kolonie in film en propaganda, Leuven, 1984.

WATERSCHOOT, R., De aanpassing van het onderwijs aan de psychologie van de neger van Belgisch Congo, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven (Instituut voor toegepaste psychologie en opvoedkunde), 1949.

YATES, B., The Missions and Educational Development in Belgian Africa, Ann Arbor, 1967.

XXX, Cinémas noirs d'Afrique, L'Afrique Littéraire 68 – 69, CinémAction 26, 1983.

[home](#) [lijst scripties](#) [inhoud](#) [vorige](#) [volgende](#)

[437] C.I.C.M. Congregatio Immaculati Cordis Mariae. Zie ook; <<www.scheut.be>>(22 juli 2004), D. VERHELST en H. DANIELS, Scheut vroeger en nu 1862-1987: geschiedenis van de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria C.I.C.M., LEUVEN, 1991 en: VANYSACKER, D., VAN ROMPAEY, L. (...) en RENSON, R., The archives of the Congregation of the Immaculate Heart of Mary (CICM – Scheut) 1862 – 1967, Turnhout, 1995.

[438] Gebaseerd op: 'Vlaanderen roept zijn zonen terug. Archief scheutisten terug thuis.', in: e – nieuwsbrief KADOC, 1ste jg., juni 2004, nr. 6. <<www.kadoc.kuleuven.ac.be/nl/nieuws/e-nieuwsbrief/e-nieuwsbrief_2004_06.htm>>(22 juli 2004)

[439] In 1927 vertrok Brys naar Belgisch-Kongo, in 1930 werd hij directeur van het Klein seminarie te Nieuw-Antwerpen, dat in 1934 naar Bolango verhuisde. In 1935 werd hij benoemd tot raadslid van de provinciaal-overste en in 1936 werd hij districtoverste. In 1937 keerde hij kort terug naar België, waar hij de leiding en vorming van jonge missionarissen op zich nam, hij gaf ook les in Lingala te Leuven en te Jambes; In 1938-1939 verving hij te Leuven de geestelijke leider van de theologie-studenten van de congregatie en zette hij zich actief in voor de stichting van het Koloniaal Universitair Centrum (KOLUC). Hij vertrok opnieuw naar Congo in 1939, waar hij opnieuw de leiding kreeg over het Klein seminarie en raadslid werd van de provinciaal-overste. In 1946 keerde hij definitief terug naar België, waar hij zich ten dienste stelde van de Congomissies o.m. als leraar Lingala, als algemeen secretaris van de missie-animatie, als proost van het *Katholiek Secretariaat voor Koloniale*, als oprichter en directeur van het *Centre d'Etudes, de Documentation et d'Informations Coloniales* (later *Congolaises*) of *CEDIC*, directeur van het aanwervingscentrum voor leerkrachten voor de missies in Congo, als lid van de

CVP-studiecommissie Kongolese Zaken, als leraar aan de Koloniale Sectie van de Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde, als docent aan de Katholieke Sociale Koloniale School te Brussel, als algemeen secretaris van *Sibelac (Service Interfédéral Belge de l'Enseignement Catholique au Congo)*, als professor aan de Koloniale Hogeschool te Antwerpen en als lid van de Raadgevende Commissie van de Werelduitzendingen van BRT-RTB. Hij was buitengewoon goed gedocumenteerd en bedrijvig op het vlak van onderwijs in Congo; Twintig jaar lang zette hij zich in voor de recrutering van leerkrachten voor het katholiek onderwijs in Congo.Uit: Albert Brys (1900-1973). In *ODIS - Database Intermediary Structures Flanders* [online]. 2003-11-05]. Record no. 9125. Available from World Wide Web: <<www.odis.be>>

